

MERKURYVSZ POLSKI EXTRAORDYNARYNY.

De Data 11. Ianuarij, 1661.

Zamykający w sobie

1. List Chána Tatarskiego do K.I.M.
2. List Chanowey do Krolowey Iey Mći.
3. List Wielkiego Wezyrá Chánskiego do I.M.X. Kánclerzá Wielkiego Koronnego.
4. List Stanow Holenderskich do Krolá Dunskiego.
5. List Commendántá Tureckiego w Wáradynie do Commendántá Cefárskiego w Záthmárze.
6. Punktá od Commissarzow K.I.M. postanowione z Moskwą przy oddawaniu Brześcia Litewskiego.

•S)(*)S•

List Chána Tatarskiego do K.I.M.

Najásniejszemu y niezwyćiezonemu Monárse, IANOWI KAZIMIE-
RZOWI, z Bozey táski KROLOWI POLSKIEMU, Wielkiemu Xi-
ążęciu Litewskiemu, Ruskiemu, Pruskiemu, Mázowieckiemu, Zmudz-
kiemu, Inflantskiemu, Smoleńskiemu, Czerniehonskiemu; a Szwedz-
kiemu, Gotskiemu, Wándalskiemu, Dźiedzicznemu Krolowi, &c. &c.
Ode mnie Iásnie Wielmożnego MECHMET GIEREIA, Chána Wiel-
kich Ord Krymskich, Ociakowskich, Naháyskich, Perekopskich, Pety-
orskich, Czerkieskich, Budziádzkich, Dobrudzkich, Seymáńskich,
Kipczáckich, Bitáchorodzkich, &c. &c. Brátu y Przyiacielowi Ná-
szemu, wielkich szczęśliwości od Pána Bogá zázýwác zyczymy.

Powinności Waszey Przyiacielskiej /
przysiega utwierdzoney / we wšytkim
całości W. K. M. Brata Waszego
prześcżegác powinnismy. W czym
teraz Waszego Posta / to jest / Dedes
Age wypráwili / chcąc się przez nie-
go z W. K. M. Bratem Waszym
o wšytkim znieśc / coby należało z
Waszym zobopolnym dobrem y sta-
wa. To oznáymuiemy / iákos My
raz przysięgli z W. K. M. Bratem Waszym / ná teyże przysiędze
dożywoćnie zostawác bedziemy. Bog jest świadkiem Waszym / iz
tego zyczymy W. K. M. iáko sami sobie. Luboby też kto ináčzey
o Was Tráktował przed W. K. M. Bratem Waszym / takim
mieyscá v siebie nie dáycie; silá jest takich / ktorzy práguna między
Wasmi przyiaźń rwać / lecz im Bog teę nie dopomoże. Co strony
zás Moskwy / Kozaków / y innych Pogránicznych / z nimi Tráktó-
wác nie myślemy / Wam wprzód nie oznáymiwšy. Wasze zámy-
šly te są; da Pan Bog teyż imy Kozaków šábla náciśnawšy / by
oni ius peronymi Poddánymi zostawáli / á rowno ná nieprzyiacielelá
šli; Druga / Moskwa ktora Wasze Zamki poosadzála / one iá-
kimkolwieł sposobem poodbierawšy; Niewolników tákże Wá-

bych /

nych / ktorych jest sila po rożnych mieyscach Moskiewskich / iako to w Adzitarłanu samym jest nad piernasćie tysiecy / tych także podobu kiwa woşsy / staray sie o to W. K. M. abyś ; Namí tey śimý ná Ukráinie co dobrego spráwil / gdyż my mamy te nádzieie / abyśmy tam / ze wszytkimi Ordami Náşymi śimowáli / á da Pan Bog zámrad w Moskwe / o to sie staramy y Bogá prosimy / aby Państwo Moskiewskie w Náşych reku zostawáło ; co to bedzie wprece / o tym trzymayćie / gdy tylko ; Woyskami swemi przy Ordách Náşych wczesnie stáwáć bedźecie. Wiećie zdawná tego nieprzyiaciela / iż on lubo w wielkiej kupie / máło kogo wybije / iego każdy. O Szeremetu ktory był w obleżeniu / żadney wiadomości nie mamy / nie możemy wiedzieć ieżeli vszedl ábo nie / luboby też miał wyjść (czego zachoway Boże) o tym iednak namniey sie nie frásuyćie / Bog bogaty. Szerzey o wszytkim opowie Dedes Agá Náş / ktorému przy tym zdrowia dobrego / y wszelakich śczesliwosci zyczymy od Pána Bogá. W Bálczysaraiu / rć.

W. K. M. wszego dobrá zyceliwy Przyiaciel /
(L.S.) Mechet Gierey / Chán Wielki.

List od Chánowey do Krolowey I.M.

*Naiásnieysza Krolowa Polska,
Siostra Náşá miła.*

Chán Jeg Mośc / Malzonek Náş / bedac tak w ścisley przyiaci
śni z Krolew Jeg Micia Polskim / Malzonkiem Náşym ;
My też to widzac / nie mogliśmy dáley zcierpieć. Przesylam písanie
moie przez Náşego Dedes Age / Postá / wprzod pytaiac sie o
dobrym zdrowiu W. K. J. M. Siostry Náşey / á przytym zyczac
wszelakich śczesliwosci zamyslow od Pána Bogá / co nádzieia w
Bogu / iż sie wszytko stanie dobrze wedlug zamyslow / iako Náşych
tak y Náşych / gdyż ná tym wstawicze staranie zakláda Malzonek
Náş : o co ia wielce vpraşam W. K. J. M. Siostry Náşey mi

ſey miley/ áby ſie teſz z Nami znaſzátá przez częſte piſanie/ pytáiac ſie o dobrym zdrowiu ieden drugiey; Aby teſz ten Náš liſt nie był goły odebrany od Poſtá Nášego/ ná pretce poſyłam ieden máty podárunek/ Etozy ode mnie proſe wdziecznie przyimiycie. Szerzey uſtnie zycziwoſć y Przyiaſni Náſe opowie wrodzony Dedes Agá. Dáleſy ſie ia nie ſerzac/ tym moie piſanie kończé/ áby Pan Bog Wſzechmogacy W. K. J. M. Ci Siſtrze Nášey ſzczęſcił y ſtogoſtawil ná wſhelákich zamyſłách. W Bálczyſaráiu. Anno Domini 1660.

W. K. M. Siſtrze Nášey wſeğ dobrá zycziwoſć
y Sióſtrát

(L. S.) * Zeyneb Sáltán/ † Wielka Býmá.

P. S. Przetoſz W. K. M. Sióſtro Nášá/ gdyby czego od Nás po-
trzebá z roſnych rzeczy Cudzoſiemſkich bárzo foremnych/
śmiele roſkáſcie/ w kaſdey rzeczy vznakie zycziwoſć Náše/
Etoza my pokázywáć chcemy.

* Zmie to ieſt Chánowey/
† to ieſt/ Pierwoſza między żonámi Chánſkimi.

Liſt Wielkiego Wezyrá Chánfkiego do I. M. X. Káncle-
rzá Wielkiego Koronnego.

*Jáśnie Wielmożny M. P. Kánclerzu Koronny Wielki,
moy wielce M. Ci Pánie y Przyiacielu.*

Czin J. M. Pan moy wyſyla do Krolá J. M. z Przyiaſnia/
Etozey nigdy My rozerwáć y z Potomkámi Nášymi ná wieki
nie myſlymy/ y Ja teſz z ſtrony moiey piſe do W. M. M. P. pro-
ſac/ ábyſ do tego wiodeł Krolá J. M. y Pánow Senatorow/ by
oni nam kompaniey dopomogli tey ſimy ná Ukranie: gdyſ Chan
Jego Moſć/ Pan moy ze wſytkimi Ordámi pewnie tam ſimo-
wáć bedzie; gdy y czas ſpoſobny tego wkaſe/ y w Moſkwe wnidzi-
my.

my. Luboby też kto o Was co opacznie wdawał/ iakobyśmy mieli z Moskwa/ albo Kozakami/ albo też y z kim infym o czym traktować/ dla Boga niedowierzaycie/ gdyż siła iest takich/ ktorzy sie lekają Waszey Przyiaźni/ y Ordy znouu świeżey 60000. z Mechemet Sierey Soltánem y Supankazy Aga wyprawili/ zabraniając sie nieprzyiacielowi kupić na Ukrainie. Woyska zaś WW. MM. Państwa gdyby sie zawsze przy Ordach Waszych trzymały/ w Bogu mamy nadzieie/ iżby Państwo Moskiewskie wprece bylo w Was. Bog bogaty y sprawiedliwy/ lubo ten nieprzyiaciel w wielkiej kupie bywa/ mało kogo wybije/ iego kładby.

Przetóż gdyby sie y sam Krol Jego Mość miał ruszyć teyżiemy na Ukrainie/ Nam oznaymiecie. Co Serzey o wszystkim opowie Posel Chána Jego Mści/ to iest/ Dedes Aga. Przy tym zdrowia dobrego y wszelkich szczęśliwości od Pana Boga życzymy Waszey Wielmożności Bratu Waszemu w Batezysaraju/ ic.

Waszey Wielmożności wszystgo dobra życzymy
Przyiaciel/ y służyć radi
(L.S.) Seferkazy Aga/ Wezyr Wielki.

List Stanow Holenderkich do Krolá Duńskiego.

Najásmeyszy, &c.

I Wieszmy przedtym z rożnych Arwizow/ iako y teraz z W. K. M. pisania de Data w Kopenhagen 20. Octobris, *st. loci*, z osobliwa y požadana wciecha porozumieli/ iakim sposobem nieogarniona Boska opátrznosc/ kierowac to raczyła/ że W. K. M. y całemu temu Krolewskiemu Domowi Mestkcy y Białogłowskiej Liniey/ Krolestwo Duńskie/ od wszystkich wiernych Stanow/ iednostaynym zezwoleniem/ iako wolne Dziedziczne Krolestwo ofiarowane iest. Zaczym/ przystoyna to bydź rozumiemy/ żebyśmy Waszey Krolewskiej Mści w teymierze z całego wmyślu y serca/ z dobrego Sasiedzkiego affektu y przyiaźni congratulowali/ y szczęścia powinszowali; Pana Boga Wszechmogacego prosząc/

aby Wasze Krolewska Mość/ na długowieczne lata wespót z W.
K. M. potomstwem *per multa secula*, pomienione Krolestwo z in-
szymi Krolestwami/ Kieństwami/ ziemiami/ ludźmi/ y Poddanymi/ w
Pokoju y spokojnie rządzić dopomogł/ y od wszelkiego niebespie-
czeństwa/ turbacyey y molestyey bronić/ y zachować raczył. Ża-
wierając to pisanie Wasze/ sami siebie do Przyjacielskich/ Sasię-
dzkich usług W. K. M. ofiarując/ zostaniemy nieodmiennymi.

Waszey Krolewskiej Mści

Przyjaciółmi Colligatami/ y Sasiadami/
STANY.

List Commendánta Tureckiego w Wárádynie do Cõ-
mendánta Cefárskiego w Záthmárze.

IA wszelkocnego y niezwycięzonego Cefársá Tureckiego/ ob-
stawiany Woiennik Zamku Jewelhit/ Comendant Comitatoro
Bichár/ Zathmár/ Zobol/ Vgo/ y wielkiego *Barlias*, naywiekszy Co-
mes Szpráhassán Agá; ciebie Adámá Carolá pozdrawiam.

Slyszac żeś ty jest swobodny Pan/ y człowiek dobry/ mam po-
litowanie nad toba; a ponieważ Zamek Zathmárski jest niezwycię-
zonego Cefársá Tureckiego/ wyprowadz sie zamtad. Ty zatrzy-
muiesz Bállo/ y przeszkadzasz żeby sie nie podał; Ale wiedz o tym/
że kto sie wciąka do łaski naszego Cefársá/ temu ani włos z głowy nie
spadnie. Abo rozumiesz że Doskowár y Bongo nie należą do Sie-
dmigrodzkiej ziemi? Munkácziest niezwycięzonego naszego Ce-
fársá/ także Liánizár/ Bodrogos/ Biskupstwo Siluscín/ Pádák/ y
Tokáy/ temu należą. Ty naywyższy Comendancie w Bállo/ tak sie
masz? co czynisz? nie zadługo cie nawiedzimy. Z tego listu/ o
tym sie dowiedzieć/ y tego sie nauczyć masz.

Podpis. Ja Szpráhassán Agá tom pisał/ a już od 13. lat
kable opasuwam/ od ktorego czasu moje
zbroie maczają sie we krwi Węgierskiej.

Punktá od Commissarzew K.I.M. postanowione z Moskwa przy oddawaniu Brześcia Litewskiego.

1. **K**siąż Lew Kirielowicz Sakówski / Comendant y inſy Oficyerowie Cára J.M. Moskiewskiego / powinni beda oddać Zamek Brzeſki ze wſytká Armata y municyámi / niſzey podpisánym Commissarzom R. J.M. Polſkiego y Szwedzkiego / bez żadney zdrády / takim ſpoſobem: Trzeciego dnia po Dacie tey Capitulacyey / to ieſt / 22. Decembris, oddádza Bramy pod Gwardya Commissarſka / á po drugich trzech dniách / to ieſt / 26. tegoż / wyniáda cále wſyſcy z Zamku.
2. Wychodzac / powinni beda Choragwie rzucáć pod nogi Pánow Commissarzew / á potym záraz ie zwináć / y ná wozy wlożyć / á nie máia ich rozwijáć / áſ do Gránic Moskiewſkich przyſzedſy: Bembnic / trabić nie powinni / áſ ná tychſe ſwoych gránicách; Muſkiety y oreſa wſelakie ná dol zwieſzone máia trzymáć: Prochu y kul nie ma wſiac żaden z ſoba wiecey nád piecioro nábićia / y pieć kóći lontu. Przed Pány Commissarzami iednáć przyſzedſy wolno im bedſie Muſkiety mieć ná ramienu / y lonty zapalone.
3. Strzelby tak máte iako y wielkie nie máia z ſoba wſiac ieno po iedney každy; á prochu / ołowiu / y ſoli przedáwáć nie máia / ále wſytko zoſtáwić ná Zamku powinni.
4. Srebrá Koſcielne y Certiewne / Ornaty / y Obrázy tak máte iako y wielkie máia bydź oddáne Commissarzom / ktorzy ná to náznáčení beda / á máia przysiac / że z tego nic nie przedáli ani zártáli.
5. Wolno ma bydź Żolnierzom Moskiewſkim záciagnáć ſie pod Choragwie Krolewſkie.
6. Máia ſie ſwoim koſtem ſtráwowáć áſ do Gránic / á tylko ſie im pozwala dármó drew / siána / ſłomy ſpotrzebe. Podwod nie máia mieć wiecey tylko dwádzieſcia.
7. Wieſniom máia nágrodzić prace y nieweżáſy v nich podſete.
8. Oreſa / Muſkiety / y Choragwie w Przeluku odebrane / máia bydź wroczone.
9. Poniewáſ ſámi máia ſie ſtráwowáć áſ do Gránic / tedy

maia byd̄ odmienioneich dziegi miedziáne/ a J. M. P. Administrator Skarbu W. X. L. ma im za to dać Polska monete.

10. Ponieważ ich Generał Chowański nie zostawił w Zamku żadnych dział/ tedy też żadnych nie maia szoba brać.

11. Jeśli który z więziow będzie chciał z nimi sie puścić do Moskwy/ nie ma byd̄ zabroniono.

12. Maia byd̄ Conwojowani od piaci Choragwi Polskich J. M. P. Marszałka Wielkiego Koronnego/ a starszem nad nimi vsać maia na słowo J. K. M. przez Ich M. M. pp. Commissarzyow/ y za listem Krolewskim pod Pieczęcia Wielka/ że beda bezpiecznie prowadzeni pod przysięga Ich M. M. pp. Commissarzyow.

13. Wzajemna przysięge maia oddać/ Książ Lew Kiratowicz Sakówski/ y inni Officyerowie/ że nie zostawia w Zamku żadney zdrady/ a że Náš Conwoy będzie nazad puszczony/ y będzie miał od nich bezpieczeństwo wśelakie. Na co dla lepszey Wiary podpisać sie maia obie strony reka swa/ y przysięge oddać według tego postanowienia. Działo sie w Brześciu Litewskim Die 18. Decembris, Anno Domini, 1660.

Punktá pewnego listu przy tey Cápitulácyej odebránego.

Poprzedzila Moskwa czas/ y wysła z Zamku Brzeskiego w same Wigilia Bożego Narodzenia/ a w Mieście w Ryńku rzucata (wedle postanowienia) Choragwie pod nogi Ich M. M. pp. Commissarzyom. Nie wysło wiecey nád 600. ludzi do boiu/ a z tych sie sila do Nášych zaciagnelo. Zostawili w Zamku 42. Dział (to jest/ 24. spizanych/ a ostátek zelaznych) 6. Beček prochu/ a blisko 1000. Beček soli. Żywności też zostáło niemálo. Srebrá Kościelnego nic sie v nich nie nalázlo. Przy dobrej teraz iestefny nádziei/ że skoro Moskwa/ ktora w Grodnie leży/ wstysy/ że sie Brześć podda/ to y ona toż wczyni wkrótce.

W KRAKOWIE, w Kámiénicy Szoberowskiey ná Wendecie, dnia 11. Ianuarij, A. 1661. Cum Priuilegio S. R. M.